

KREMLI KAOTATUD LAHING MOLDOVAS

Venemaa katse Moldovas läänemeelne valitsus võimult tõugata kukkus läbi.

Kremlis analüüsitakse saadud õppetunde, tehakse järeldusi ning värskendatakse töömeetodeid.

Peaaegu kindlasti teeb Venemaa uue katse Moldova riikluse kaaperdamiseks.

Eelmise aasta septembris sekkus Kreml jõuliselt Moldova parlamendivalimistesse eesmärgiga tõugata võimult sealne läänemeelne valitsus. Avalikel andmeil kulutas Moskva toonasele massiivsele mõjutuskampaaniale kokku ligikaudu 150 miljonit dollarit ning lasi käiku pea kõik oma „tööriistakastis“ leiduvad vahendid. Ja kaotas.

TEGEVUST JUHTIS PRESIDENDI ADMINISTRATSIOON

„Kreml“ ei ole praegusel juhul kujundlik väljend: Moldova-vastane mõjutuskampaania töötati välja Venemaa Presidendi Administratsioonis (Vene PA) ning selle elluviimist kureeriti otse Vene PA-st.

Kõrgeimal tasandil loodud mõjutuskampaania tööriistakast oli mahukas: mõttelise telje ühte otsa jäid tavapärasemad ja „pehmemad“ vahendid, teise otsa aga juba militaarse maiguga meetmed.

Esimese kategooria sekka saab arvata propaganda ning erinevad info- ja laimukampaaniad. Ühelt poolt käib jutt juba aastakümneid Vene mõjutuspoliitika klassikavaramusse kuuluvatest tegevustest – Moskva kontrollitud telekanalid, ajalehed, veebiportaaliid ja sotsiaalmeedia on oma sihtauditooriumeid aastaid töödeldud rutiinselt ja järjekindlalt. Kuid Moldova vastu korraldatud kampaanias lasti käiku ka mitmeid nutikaid uuendusi: näiteks kolisid Moldova Õigeusu Kiriku vaimulikud pärast Venemaal saadud väljaõpet oma propagandakanalid sotsiaalmeediasse ning asusid siis Venemaa valeinfot ning propagandat levitama juba kaasaegselt, digitaalsel moel.

Valimiseelne karikatuur Moldovas Ungheni linnas: „Nemad paluvad sinu häält. Aga kes tõmbab nõõre?” Karikatuuri on kujutatud Vene-sidemetega Moldova poliitikuid Ilan Șori ja Vladimir Plahotniuci, kel nukujuhiks Vladimir Putin.

Allikas: Daniel Mihailescu (AFP)

Tööriistade mõttelise telje teises otsas asusid aga taktikalise ja sõjalise eriväljaõppe saanud löögirühmad. Nende ülesandeks oli parlamendivalimiste ajal ja järel vägivaldsete provokatsioonide korraldamine, osalemine kokkupõrgetes Moldova korrakaitsejõududega ning tõenäoliselt ka otseste rünnakute korraldamine valitud võtmeobjektidele. Vene eriteenistused värbasid kokku umbes 150 meest, kes läbisid eriväljaõppe Serbias.

Nende kahe mõttelise otspunkti vahele jäi muidugi veel terve rida Kremli kasutatud vahendeid ning meetodeid: näiteks Moldova opositsiooniparteide loomine, kureerimine, nõustamine ja rahastamine; valijate ja ametnike äraostmine; arvamusküsitluste kasutamine valijate mõjutamiseks; küberrünnakud ja pommiähvardused; katsed manipuleerida Moldova diasporaa hääletega jne.

Kogu Moldova-vastases kampaanias mängis võtmerolli Venemaalt pärit must raha. Seda lihtsal põhjusel: enamiku loetletud tegevuste eest tuli maksta, kas ühel või teisel viisil. Enamasti tasuti nende tegevuste eest, kasutades rahapesule iseloomulikke, tavaliselt finantskurjategijate kasutuses olevaid lahendusi ning „töövõtteid“ – konspireeritud makseskeeme, krüptovääringuid jms.

MOSKVA PINGUTAB EDASI

Vene PA peamine eesmärk – jätta Moldova läänemeelne valitsuserakond Tegude ja Solidaarsuse Partei (*Partidul Acțiune și Solidaritate*, PAS) ilma häälteenamusest parlamendis – kukkus läbi. Kõikehõlmava mõjutuskampaania tõrjumisel oli Moldova edu pant riigi korrakaitsejõudude ja täitevviimu otsustav käitumine: Venemaa tööriistadena toimivad organisatsioonid suleti või likvideeriti ning Kremli huvides talitavad üksikisikud vahistati.

Moldova edu üheks põhjuseks oli ka see, et riigi korrakaitsejõududel olid olemas oma töö tegemiseks vajalikud vahendid ja volitused. Ilma nendeta oleks olnud näiteks võimatu tuvastada ja tõkestada Venemaalt lähtuvaid musta raha voogusid.

Jõudnuks Vene PA oma eesmärgini, järgnenuks Moldovas väga tõenäoliselt sisepoliitiline kaos, erakorralised valimised ning Moldova vähemalt osaline nihkumine tagasi Moskva mõjusfääri. Seda olukorras, kus Moldova geograafilisel asukohal on oluline strateegiline kaal – riigi üheks naabriks on juba neljandat aastat Venemaa vallutussõjale edukalt vastu seisev Ukraina, teiseks naabriks aga NATO liikmesriik Rumeenia.

Kas Venemaa katsed Moldova allutamiseks oma kontrollile on sellega lõppenud?

Peaaegu kindlasti mitte. Kremli analüüsitakse saadud õppetunde, tehakse järeldusi, vajadusel tehakse ümberkorraldusi oma töös, värvatakse uusi agente ja luuakse uusi tööriistu.

Ning seejärel tehakse peaaegu kindlasti uus katse Moldova riiklus kaaperdada.